

Ideje, hogy ne féljünk már egymástól

Eltévedt hősök téves csatáit. Ez a címe Horváth M. Orbán könyvének, amely a második világháború utáni eseményekkel foglalkozik. A könyv – a hasonló témakörű könyvektől eltérően – nemcsak magyarul, hanem szerbül is megjelent. Bemutatóját tegnap tartották Magyarország belgrádi nagykövetségén.

– Miért éppen most, és miért éppen a nagykövetségen tartjuk Horváth Orbán könyvének bemutatóját, és miért szerb nyelven? – tette fel a kérdést **Nikowitz Oszkár**, Magyarország belgrádi nagykövete üdvözlő beszédében. – Az elmúlt hetekben a politikai megnyilvánulásokról ismételtelen arra lehetett következtetni, hogy a szerb közvélemény nem ismeri az 1944-es ősz tényeit. Az igazság egyik oldalát ismerik csupán. Még azt sem tudják sokan, hogy a hatvan évvel ezelőtt történt újvidéki razzia bűneinek megbűnhődése érdekében Magyarország a mai napig mindent megtett. Ahhoz, hogy a teljes megbékéléshez eljussunk, a teljes igazságot kell mindenkinek megismernie. Jó úton haladunk, hogy ez megtörténjen, és ez a kiváló könyv, amelyet egy szuszra olvastam el, és javaslom, hogy mindenki így tegye, sokban hozzájárul ehhez a megbékéléshez. Magyarországnak ez a célja, és biztos vagyok abban, hogy Szerbiának is. Ugyanis akadémiai bizottság, de állami bizottság is alakult a háború utáni szörnyű események kivizsgálására.

A szerbiai állami bizottság elnöke, **Srdan Cvetković** történész, a könyv egyik recenzense (szerb részről a másik recenzens **Boško Brzić** publicista volt, magyar részről pedig **Mezei Zsuzsanna** levéltáros és **Csorba Béla** írók), méltatva a könyvet elmondta, hogy az állami bizottság nagyon kevés adathoz jutott volna, ha nem lennének olyan lelkes emberek, adatgyűjtők, mint Horváth Orbán.

– Kutatásaink jelenlegi adatai szerint Szerbiában mintegy 30 000 áldozatról beszélhetünk az említett korból, ebből a Vajdaságban 17 000 áldozatról. A tömegsírok száma meghaladja a kétszázat, ebből mindeddig csupán kettőt exhumáltak. Egyet sem a Vajdaságban. És újabb tömegsírokról kapunk híreket, a legutóbb a kragujevaci Fiat gyár udvarában levőről. A könyv szerzőjét most, tíz perccel ezelőtt ismertem meg. Kéziratát jóval korábban. Amikor elolvastam a szöveget, azonnal elvállaltam recenzóját, mert láttam, hogy azokról az emberekről szól, akik emberként vi-

selkedtek azokban a viharos években.

Matuska Márton, Horváth Orbán szaktanácsadója elmondta, hogy három évig dolgoztak a könyvön, és már a kezdetben eldöntötték, hogy két nyelven jelenjen meg.

– Ez volt a szerző óhaja, amit én is támogattam. Az 1944-es eseményekről eddig kilenc monográfia jelent meg és

akit a helybeli szerbek Miskela néven ismertek, harmadmagával, Molnár Andor, a másik kaboli bíró és Dunafalvy Lajos csendőrszereplőkkel együtt kétszáz szerb életét mentették meg az 1942-es januári razzia során. Javaslom, hogy mindhárom embernek Kabolban szobrot emeljenek.

A könyv szerzője hosszan mesélt a kaboli történelemről.

– Tulajdonképpen én ezt a könyvet nem írtam. Átéltam. És azt szeretném, hogy ha a magyarok, a szerbek nem félnek többé egymástól. Sem a múlttól, sem a jövőtől. Mi arra vagyunk kárthatatva, hogy örökké együtt éljünk, egymás szomszédságában. Jó szomszédként.

Maga a szerző, de **Matuska Márton** is, végül **Boško Brzić** azt javasolta, ahogyan annak idején, a 13. században a legenda szerint **András** magyar király és **Szent Száva** a két ország békéje érdekében Kabolban találkoztak, tegyék meg ezt ugyanezen érdek végett a két ország mai kormányfői is ugyanezen a helyen. **Boško Brzić** arra kérte fel **Nikowitz Oszkár** nagykövetet, hogy ezen ötletet közvetítse a magyar kormány és államvezetés felé.

■ (néz)

Ternováz István